І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5637

РІК LXXIV. Ч. 148. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 17-го СЕРПНЯ 1967 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 17, 1967 No. 148. VOL. LXXIV.

ОСТАННІ ВІСТІ

Середа, 16-го серпня, 1967

В АМЕРИЦІ

СЕКРЕТАР СКАРБУ ГЕНРІ Г. ФАВЛЕР, зізнаючи в Палатній Комісії Способів і Засобів, виявив, що державна скарбниця в найближчому фінансовому році, який скінчиться 30-го червня 1968-го року, мусітиме позичити від 10-ох до 12-ох більйонів дол. Фавлер прийшов до повищих чисел під умовою, що Конґрес схвалить урядовий проєкт збільшити прибуткові податки на 10 відсотків в порівнянні з теперішніми. Коли б Конґрес не схвалив збільшити прибуткові податки, то державна скарбниця мусіла б позичити на 7.4 більйона дол. більше. Тоді був би і вищий відсоток від позичок, що збільшило б витрати державної скарбниці.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ПОВІДОМИВ, що він старатиметься допомогти знайти працю для звільнених із військової служби ветеранів. Президент сказав, що коло 750,000 молодих чоловіків і жінок залишать в найближчому році військову службу. „Це буде справедливо, коли ця країна послужить їм так добре, як вони служили для ЗДА", — сказав Президент. Джансон звернувся в цій справі до секретарів праці і оборони, щоб вони старалися при допомозі Публічних Бюр Праці дати затруднення військовим ведеранам. Бюра Праці повинні в першу чергу давати працю тим, які з честю відбули військову повинність.

ВАШИНҐТОНСЬКА СИМФОНІЧНА Оркестра вперше в своїй 35-річній історії виїде на тритижневе концертове турне по вісьмох державах Західньої Европи. Про це повідомив її директор - адміністратор Роберт Роджерс. Перший концерт відбудеться 1-го жовтня в Берліні. На програму концертів складатимуться в більшості твори американських композиторів. Після Берліну оркестра має відвідати Відень, Рим і Парму в Італії, Берн і Базель у Швайцарії, Антверпію в Бельгії, Монте Карльо, Лондон і Рил у Великій Британії. На кінці оркестра завітає до Еспанії на Фестиваль американської й еспанської музики.

ПЕРЕВЕДЕНІ ОПИТУВАННЯ ВИЯВЛЯЮТЬ, що треба якнайбільше зменшити число безробітних, зліквідувати негритянські ґетта, вчинищити щурів в міських нетрах та зорганізувати літні табори для міської молоді, щоб не допустити до нових расових заворушень. Ці опитування переводила аґенція Луїса Гарріса для щоденника „Вашинґтон Пост". Опитувано 1,600 осіб, білих і чорних, в різних місцевостях цієї країни. І білі і чорні погоджуються в цьому, що расові заворушення найбільше шкоди приносять таки мyринському населенню. Чорні твердять, що білі купці, які обманюють негритянське населення, винні в тому, що чорні покупці грабували крамниці білих. Білі заперечують це.

У СВІТІ

ГОЛОВНИЙ ЦИВІЛЬНИЙ КАНДИДАТ НА ПРЕЗИДЕНТА ПІВДЕННОГО В'ЄТНАМУ, колишній прем'єр Тран Ван Гуонґ заявив, що він, мабуть, зречеться своєї кандидатури з уваги на труднощі, які теперішній військовий режим у тій країні робить цивільним кандидатам. На президента кандидує також теперішній голова того режиму генерал Нґуєн Ван Тіє, а на віце-президента — прем'єр, генерал Нґуєн Као Кі. Названий цивільний діяч навів на своїй пресовій конференції цілу низку конкретних фактів зловживання владою військовиками, щоб всіма можливими способами „перемогли" у виборах генерали.

У ФРАНЦУЗЬКИХ ПІРЕНЕЯХ СТАВСЯ землетрус: майже цілком поруйнована популярна серед літників місцевість Аретт недалеко еспанського кордону. Майже всі 1.200 мешканців того містечка залишились без даху над головою, але щодо людських жертв відомо тільки, що згинула під руїнами одна 80-літня жінка.

У ПЕЙПІНҐУ ВІДБУЛАСЯ нова велика демонстрація „червоноґвардійців" перед совєтською амбасадою. Все ж, коло 200 китайських вояків окружили будинок і не допустили до нього демонстрантів, які обмежились до викрикування образливих для большевиків слів.

ОСТАННЯ ПРОМОВА ФРАНЦУЗЬКОГО ПРЕЗИДЕНТА ДЕ ҐОЛЛЯ СТРІНУЛАСЯ з ґострою критикою збоку більшости французьких газет. Вони підкреслили, що де Ґолль у тій своїй промові, виголошеній через радіотелевізію, визнав себе знову за непомильного і не признав за собою вини ні в одній справі закордонної та внутрішньої політики. Щоденник „Ль'Орор", нав'язуючи до головної тези де Ґолля про конечність самостійної політики Франції хоч би в осамітненні запитав: „Що сталося би з Францією у 1914 і 1940 р.р., коли б вона була осамітнена?"

КОМУНІСТИЧНИЙ КИТАЙ ВИСЛАВ нову ноту протесту британському управлінню в Гонґ Конґу, протестуючи цим разом проти закриття кордону до Китаю та вимагаючи згоди на свобідну діяльність комуністичної партії в Гонґ Конґу. Однак західні обсерватори в Гонґ Конґу твердять, що британський губернатор Гонґ Конґу сер Дейвід Тренч більше стурбований скупістю питної води у тому великому місті, як китайськими авантурами і погрозами.

У СТОЛИЦІ ІРАКУ БАГДАДІ НАРАДЖУЮТЬСЯ делеґати 13-ох арабських країн над справою дальшої нафтової політики. Єгипет, Сирія і Ірак буцім-то наполягають на повне припинення експорту середньо-східньої нафти на час найближчих трьох місяців та на пізніше експортування тільки до „приязних" держав — продовжуючи бойкот ЗДА, Британії і Західньої Німеччини, як ніби тих держав, що в ізраїльсько-арабській війні взяли сторону Ізраїлю.

ПРЕЗИДЕНТ АФРИКАНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ РВАНДИ ҐРЕҐУАР КАЇБАНДА ПЕРЕБУВАЄ тепер в Америці. Він був на нараді у президента Джансона, де говорилось про теперішній заколот в Конґо: Рванда сусідує з Конґо і до її кордону дійшло з'єднання білих військових наємників разом із кількома тисячами збунтованих конґолійських вояків, які спричиняють великий клопіт конґолійському урядові генерала Жозефа Мобуту. Америка підтримує режим Мобуту, але не хоче допустити, щоб Мобуту, діставши в свої руки колишнього прем'єра Мойсе Чомбе, розстріляв його, ане теж, щоб у Конґо масово переслідували білих у відплаті за тих білих військовиків, колись на службі в Конґо.

7-ЧЛЕННА ЧЕСЬКА РОДИНА ВТІКАЛА через „зелену границю" до Австрії біля Ґмюнду, за 45 миль на північний схід від Лінця: шість осіб втекли, хоч кожна з них була поранена від пострілів комуно-чеської кордонної сторожі, але 12-річного хлопчину чеські опричники таки впіймали.

Гостра опозиція в Конґресі проти збільшення податків

Вашинґтон. — В Палатній Комісії Способів і Засобів, яка почала переслухання в справі збільшення на 10 відсотків прибуткових податків, виявилася гостра опозиція проти проєкту Уряду. На 25-ох членів цієї Комісії тільки два конґресмени - демократи Ол Уллман із Ореґону і Чарлз А. Ванік із Огайо, заявили, що, на їхню думку, збільшення податків є конечне. Конґресмен демократ Джеймс А. Бирк із Массачусетсу заявив, що він не вірить, щоб „якийнебудь" член Комісії схотів підтримати урядову пропозицію в справі податків. Цю заяву склав цей конґресмен після того, як вже зізнавали в справі податків секретар скарбу Г. Фавлер, голова Президентової Ради Економічних Дорадників Ґарднер Еклі і директор Бюджетового Бюра Чарлз Л. Шульц. Проти збільшення податків висувають такі арґументи: зменшення грошей в кишенях громадянства може спричинити погіршення економіки. Цим арґументом послуговуються і демократи і республіканці. Та республіканці видвигають ще один арґумент проти урядового проєкту: вони кажуть, що сповільнити темп розвитку економіки можна таким способом, що Уряд зменшить видатки на внутрішні потреби. Під час переслухання конґресмен республіканець Томас Б. Куртіс із Мізурі сказав, що колись президент Джансон зменшував світло в Білому Домі, а тепер виїжджає на довгі „кінці тижня" до Тексасу. На це гостро зареаґував директор бюджету Шульц, кажучи, що не випадає конґресменові атакувати особу Президента.

Палатна Комісія збільшує поштові оплати за посилки першої кляси

Вашингтон. — Палатна Комісія Поштових Справ схвалила збільшити поштові оплати від посилок першої кляси таким способом, що звичайний лист має коштувати не п'ять тільки шість центів, а поштова картка не чотири, а п'ять центів. Повищі збільшення оплат схвалено 15-го серпня. 16-го серпня ця сама Комісія мала вирішити оплати за летунські посилки. Підкомісія схвалила була збільшити оплату за летунський лист з теперішніх 8-ох центів до десятьох, хоч Уряд пропонував збільшення на одного цента. Коли повищі збільшення схвалять Палата і Сенат — то державна скарбниця матиме з них прибутків $517 мільйонів. Зі збільшеної оплати за летунські листи буде дальший прибуток $19 мільйонів. Все це творитиме коло 68 відсотків суми $812 мільйонів, якої домагається президент Джансон від Конґресу в цьому році, щоб зменшити дефіцит Поштового Департаменту, який виносить коло одного більйона долярів річно. Комісія має збільшити і оплати за поштові посилки другої, третьої і четвертої кляс. До першої кляси посилок зараховується звичайні листи й картки, до другої кляси часописи, журнали, бизнесові публікації. До третьої малі пакунки, брошурки й каталоги, а до четвертої виховний матеріял та книжки, пересилані до бібліотек, які мають право користати зі знижки оплат. Уряд запропонував збільшити поштові оплати від посилок другої кляси на 23 відсотки. За ці оплати, звичайно, ведеться завзята боротьба, бо тут іде про часописи й журнали.

У Римі вийшов новий підручник релігії українською мовою

Рим. — Під назвою „Катехизм християнської віри для молоді і старших" вийшов підручник української католицької релігії, як ч. 2-3 Богослужбових і Богомільних писань Верховного Архиєпископа. Українське Пресове Бюро повідомило: „Як згадує у вступі Блаженніший Кард. Кир Йосиф, видано його „на бажання наших Преосвященних Владик, Духовенства і вірних". В основу цього нового видання лягли видана Галицьким Митрополитом книжка „Божа наука", але перероблена й доповнена відповідно до постанов II Ватиканського Собору. Цим вона перевищує ці чужомовні катехизми, які в більшості обмежуються до сухого подавання християнської релігії у формі довгого ряду питань і відповідей.

Північний В'єтнам признає брак людей до війська і праці

Сайґон. — В комуністичному ідеологічному журналі у Північному В'єтнамі „Гок Тап" появилась стаття, в якій стверджується, що „війна створює великі вимоги щодо людської сили" та закликається до мобілізації всіх сил народу для війська і праці. Ця стаття стоїть у згоді з повідомленням в інших північно-в'єтнамських часописах, що тамошній уряд плянує проголосити мобілізацію всіх чоловіків і жінок включно з недолітками і старцями — одних до військової служби, інших до фабричної праці, інших знову до робіт, потрібних у зв'язку з американськими налетами. Ці налети роблять щораз більше спустошення в Північному В'єтнамі та спричиняють непосильні труднощі тамошнім властям. Ствердив це в минулому тижні на тайному засіданні сенатської Підкомісії Приготувань адмірал Уліссес Ґрент Шарп — частину його зізнань тепер передано пресі. Він заявив, що коли існують певні дані про те, що ворог відчуває поважні труднощі, то треба їх збільшити, а не давати йому змоги перебороти їх. Цим він арґументував потребу посиленого бомбардування Північного В'єтнаму, що й діється, почавши від кінця минулого тижня.

Об'єднані Нації висилають до Ізраїлю свого обсерватора

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант висилає до Ізраїлю свого представника, д-ра Ернеста Тальмана, швайцарця, який був впродовж останніх кількох років обсерватором Швайцарії при Об'єднаних Націях; Швайцарія не є і не хоче бути членом Об'єднаних Націй. Вона погодилась, щоб її громадянин і дипломат д-р Тальман прийняв ту місію. Його завданням буде збірати інформації, що в першій мірі стосуються ізраїльської адміністрації в приєднаній до Єрусалиму його недавній йорданській частині та взагалі на окупованих Ізраїлем арабських землях. Зате він не матиме права переводити будь-яких переговорів, а ізраїльський уряд дав недвозначно зрозуміти, що він не бажає собі, щоб представник ОН старався грати ролю посередника до арабських країн: Ізраїль стоїть на становищі, що він бажає собі безпосередніх переговорів з усіма або деякими арабськими сусідами, а не будь-яких тимчасових формул перемир'я, викуваних посередниками. Тальман звітуватиме безпосередньо У Тантові. Цей останній заінтересований у тому, як і поскільки Ізраїль прихилився до резолюції Генеральної Асамблеї ОН з 14 липня ц.р., яка поручала Ізраїлеві не переводити в Єрусалимі ніяких територіяльних політичних змін. Ізраїль заявив відразу, що він не підпорядковується тій резолюції, але ґарантує свобідний доступ до святих місць в Єрусалимі й околиці визнавцям всіх віровизнань.

У Фербенксі на Алясці евакували 10,000 осіб

Фербенкс, Аляска. — В місті Фербенкс до ранку 16-го серпня евакуювали третину населення, це значить 10,000 осіб, бо вода з ріки Чіна виступила з берегів і залила вулиці міста до висоти 9-ох стіп. Населення повилазило на дахи домів, де чекає рятунку. Його евакують за допомогою гелікоптерів. Губернатор Аляски Волтер Дж. Гіккел із гелікоптера оглянув місто Фербенкс і заявив, що там ситуація гірша, як була в 1964-му році під час землетрусу, бо тепер загрожене більше число людей. Велике число мешканців міста втекло на вищі місця, що є кілька миль поза містом, поки це можна було це зробити. Губернатор Гіккел найменував полковника летунства Луїса В. Рора на коменданта евакуаційної акції. Матеріяльна шкода, спричинена повінню, виносить коло 200 мільйонів дол. Губернатор визначив міста Фербенкс і Ніненy як місцевості катастрофи, яким належиться федеральна допомога. Губернатор просив вже президента Джансона діяти в цій справі. Коли з літака дивитися на місто Фербенкс, то видко серед моря води доми та авта. Покищо немає вістей про жертви в людях. В долішній частині міста вибухли численні пожежі, але пожежники не можуть їх гасити. Не може діяти і поліція.

ЗДА і Західня Німеччина стверджують свою приязнь і співпрацю

Вашингтон. — Президент Джансон і західньо-німецький канцлер Курт Георг Кізінґер ствердили у своїх заявах в першому дні їхніх нарад у Білому Домі, що ціллю тих нарад є „скріплення союзу їх двох країн". Президент Джансон заявив після першої двогодинної розмови з Кізінґером, переведеною в чотири очі у приявності тільки перекладачів, (хоч Кізінґер добре володіє англійською мовою,) що та їх нарада „дуже конструктивна, дуже приязна і дуже продуктивна". Знову ж канцлер Кізінґер, потвердивши газетні повідомлення, що він хоче вести „незалежну політику", заявив, що „незалежність не означає, що ми хочемо покинути шлях тісної приязни і співпраці з З'єднаними Державами". З заяв обох державних мужів виходило, що найпершою проблемою, яка цікавила їх, була справа збройних сил на терені Західньої Німеччини. Західня Німеччина плянує скорочення військового бюджету на 10%, а ЗДА відкликання 30.000 свого війська з початком наступного року. В заяві Президента стверджено, що в цих справах „ніякого рішення ще не прийнято" та що обидва державні мужі погодились на принцип, що такі справи можна вирішувати тільки у взаємному порозумінні та за згодою союзників із Атлантійського Пакту (НАТО)). Кізінґер підкреслив у своїй заяві, що Західня Німеччина стоїть не тільки за „збереження і скріплення" Атлантійського Союзу, але за „зінтеґровані збройні сили НАТО" — що виразно суперечить становищу французького президента де Голля, який власне й відкликав французькі війська з НАТО, бо не хотів, щоб вони були „зінтеґровані", себто включені і з'єднані з іншими збройними силами НАТО, під найвищим командуванням американського генерала. В розмові Президента і канцлера багато місця зайняла справа східньо-західніх взаємин. Одночасно німецький міністер закордонних справ Віллі Брандт і державний секретар Дін Раск перевели окрему нараду, а канцлер Кізінґер нараджувався не тільки з Раском, але й секретарем оборони Робертом МекНамарою та секретарем фінансів Генрі Фовлером.

Археологи знаходять нові докази про заселення Буковини українцями

Чернівці. — Археологічна експедиція історичного факультету Чернівецького університету продовжує розкопи і розшуки на „Рухотинському городищі". За повідомленням „Радянської України" з 10 серпня „В Рухотині Сторожинецького району на Буковині можна і тепер почути багато переказів і леґенд про земляні вали в урочищі Замчище. Виникнення їх пов'язується з війнами, які протягом століть доводилось вести нашим предкам — слов'янам проти турецьких яничарів. Розповідається також про багаті скарби, які нібито заховані тут". Науковці розкопали частину городища, виявивши широкий майдан в 250 метрів, обнесений земляним валом і глибокими ровами. Городище не було заселене — до нього втікали люди з околишніх поселень, коли насувалась небезпека. Городище походить з близько двох з половиною тисячоліть до народження Христа. Приблизно через тисячу років на ті місця прибули слов'яни східні, очевидно предки українців, які використали давні вали і рови".

„Поруч на схилах мису розмістилось слов'янське святилище, де наші предки-язичники виконували релігійні обряди, приносили жертви богам. Під час розвідувальних розкопок на місці святилища вдалось виявити ритуальну яму, в якій було знайдено глиняний посуд VIII-IX століть. Майданчик, де язичники виконували свої обряди, був обнесений валом. На всіх сусідніх теренах виявлено рештки слов'янських селищ VIII - IX століть. Тут простежено сліди напівземлянкових жител людей з печами-кам'янками та зібрано чисельні знахідки.

ШУКАЄ В УКРАЇНІ РІДНИХ

Як повітомив щоденник „Філядельфія Інквайрер" з 12-го серпня з Філядельфії, через пресове аґентство АП з Москви, колишній дорадник Президента Джансона Теодор С. Соренсен минулої суботи виїхав із своїми трьома синами з Москви в Совєтську Україну, де він хоче віднайти своїх родичів по материнській лінії. Соренсен із синами відвідає перед поверненням до ЗДА місто Чернігів, де по материнській лінії жили його дід і баба перед тим, як виеміґрували до ЗДА.

Українці в Арґентині відзначають 75-річчя свого поселення

Апостолес, провінція Місіонес. — Муніципальний і провінційний уряди, разом з представниками української і польської спільноти, вирішили відзначити 70-річчя поселення українців і поляків у тій частині країни. В Апостолес живе тепер близько 300 українських родин, є вже навіть з 4-го покоління молодь, яка тримається свого національного походження. В околицях того міста живуть понад 500 українських родин, а тисячі — в сусідніх колоніях. З нагоди святкувань, з ініціятиви уряду, вдячного обом етнічним спільнотам за велику працю, відбудуться Індустрійна та сільськогосподарська Виставка і Виставка культури та мистецтва. Підготовою до цього займаються оо. Василіяни та сс. Василіянки. Українці матимуть на тих виставках власний павільйон. Під час виставки відбудуться виступи українських і польських мистецьких гуртків, покази народної ноші, мистецьких виробів і т. д. Як повідомляв тижневик „Поступ" з 13 серпня, „в Апостолєс оо. Василіяни мають свій Новіціят, Народню школу для хлопців, Малу Семінарію та друкарню, а сс. Василіянки мають свою Народню Школу для дівчат і тут започаткували свій Новіціят, який згодом перенесли до Берісса. В цій провінції живе коло 30.000 українців, з того коло 80% католиків, мають понад 30 церков і каплиць".

В НЮ ЙОРКУ ПОМЕР ІВАН МАНДЗІЙ

Ню Йорк. У вівторок, 15-го серпня, тут помер нагло на атаку серця довголітній член УНСоюзу св. п. Іван Мандзій, проживши 75 років. Похорон відбудеться в п'ятницю, 18-го серпня о год. 9-ій рано з похоронного заведення Волтера Крука при 2135 Вестчестер евеню на Бронксі до місцевої української католицької церкви св. Марії й опісля на цвинтар Святого Хреста в Північному Арлінґтоні в Ню Джерзі. Покійний був рідним братом відомого союзового діяча, секретаря 8-го Відділу УНС в Йонкерсі, Василя Мандзія.

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР „КОБЗАР" З ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ВИСТУПИТЬ ЦІЄЇ СУБОТИ НА СОЮЗІВЦІ

Союзівка, Кергонксон. — В найближчу суботу, 19-го серпня, тут у рямках щотижневих культурно-мистецьких програм дасть концерт відомий наш Мішаний Хор „Кобзар" з Філядельфії під мистецьким керівництвом проф. д-ра Антона Рудницького. Минулого року цей Хор, що належить до найкращих українських мистецьких одиниць у вільному світі, відзначав своє 15-річчя. Концерт на Союзівці відбудеться в концертовій залі „Веселки" після вечері о год. 8-ій ввечорі.

У неділю, 20-го вересня, наші письменники-фейлетоністи Іван Керницький і Микола Понеділок матимуть на Союзівці свій Літературний Вечір, що відбудеться в тій же великій залі „Веселки" о год. 8.30 ввечорі.

Мішаний Хор „Кобзар" з Філядельфії із своїм мистецьким керівником і дириґентом проф. д-ром Антоном Рудницьким (посередині) та своєю постійною акомпаністкою Роксоляною Гарасимович (зліва при форт.)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

За 10 миль від Китаю

Наприкінці минулого тижня американське летунство збомбардувало міст на одиному залізничному шляху, що лучить Північний В'єтнам із комуністичним Китаєм, за 10 миль від китайського кордону. Тому, що після скарг комуно-китайського уряду на здогадне кількакратне порушення повітряного простору Китаю американськими літаками президент Джансон заборонив літакам наближатись до кордонів Китаю менше, як на 30 миль, ці останні летунські дії окреслено, як загострення способів воювання і скасування частини обмежень свободи рухів американського летунства і морської фльоти у В'єтнамі.

Очевидно, що прихильники так званого гострого курсу супроти комуністів у В'єтнамі, популярно звані „яструбами", привітали такий зворот американської воєнної тактики, і одночасно критики основної політики Президента супроти В'єтнаму, звані „голубами", негайно зголосили свої нові різкі застереження. У даному випадку суть справи в потенціяльній небезпеці активної збройної інтервенції збоку комуністичного Китаю. Критики посилювання налетів проти Північного В'єтнаму пригадують прецедент з Кореєю: коли 7-ма американська дивізія, відкинувши переможні в першій стадії Корейської війни комуністичні війська Північної Кореї, дійшла 20 листопада 1950 року аж до кордону Манджурії над річкою Ялу — комуністичний Китай, який до того часу ніби зберігав невтральність, кинув проти американців свою 200-тисячну реґулярну армію „добровільців". Внаслідок цього щойно наприкінці квітня наступного року вдалося припинити наступ китайців, що їх сила в міжчасі зросла до 600 000, а взагалі війна продовжилась до кінця липня 1953 року і коштувала Америці 34.000 вбитих.

На потенціяльну можливість китайської інтервенції у В'єтнамській війні покликались завжди закордонні критики участи в тій війні, у першу черґу Франція, а подеколи й Британія, формальні члени Південно - Східнього азійського оборонного пакту (СЕАТО), які головно тому не підтримали активно Америки в її в'єтнамській політиці, що не хотіли наражувати себе на можливість ще більшої війни — проти Китаю. Відомо ж, що як не популярною була в Америці Корейська, так непопулярною є тепер В'єтнамська війна, дармащо велика більшість американського народу солідаризувалась і солідаризується з принциповим становищем всіх трьох президентів Америки — Айзенгавера, Кеннеді і Джансона, — що треба спротивлятись походові комунізму на завоювання Півдня Азії. Ніхто у світі не хоче війни, і психологічни зрозумілий острах численних американців, однаково рядових громадян, як і деяких видатних політиків, щоб не вплутатись у війну з китайським колосом із 800 мільйонами його населення. Проти такої війни є також західньоевропейські держави, які побоюються, що, коли Америка матиме на азійському континенті спутані руки, то це може дати добру нагоду Москві використати момент, щоб відновити свій імперіялістичний гін супроти Західньої Европи.

Водночас існує непорушний принцип: якщо вже йде війна, то треба вести її так, щоб виграти. Коли президент Джансон зформулював „обмежені цілі" у В'єтнамській війні, які обминали питання воєнної виграи і тому застосував „обмежені воєнні засоби", то у практиці виявилось, що такий спосіб ведення війни заганяє її у сліпий кут, продовжує до безконечности і спричиняє щораз більші труднощі Урядові — назовні і в країні. Тому теперішнє загострення воєнної тактики є лише логічним висновком із наявної ситуації. Очевидно, що кожна війна криє в собі риски, і вести війну так, щоб усі риски виключити — неможливо. Військові штаби існують на те, щоб виготовляти пляни на всі — навіть найгірші — можливості. В американській і закордонній фаховій пресі появилось чимало статтей і заяв на тему можливої війни проти Китаю. Підкреслювано, що велетенська збройна перевага Америки в повітрі й на морі, внутрішні заколоти в Китаї та перекинення на китайський суходіл 600-тисячної армії Чіянґ Кай - шека „вимазали б" атомовий центр комуністичного Китаю в провінції Сінкіянґу та завалили б комуністичний режим в Пейпінґу. Деякі дуже поважні й авторитетні американці, між ними Д. Д. Айзенгавер, твердять, що головачі в Пейпінґу, дуже крикливі й войовничі у своїй пропаґанді, здають собі справу з дійсного відношення сил, і війни проти ЗДА не поведуть.

Найбільшу рацію мають, мабуть, ті коментатори посиленого бомбардування важливих стратегічних цілей у Півн. В'єтнамі, які жаліють, що переводиться його аж на четвертому році війни, при чому все ще обминається інші джерела воєнного потенціялу Північного В'єтнаму, які дозволяють йому продовжувати аґресію.

В. С-ко

ЛАКЕЇ, ХАМЕЛЕОНИ І — БУНТАРІ

Після „жовтневої соціялістичної революції", яка фактично не була революцією і не була соціялістичною, світовий комуністичний рух ніде й ніколи не поширювався згідно з клясичною Марксовою теорією. Свої успіхи комуністи завдячують не перемогам пролетаріяту в боях з буржуазією на барикадах, а керованим з Москви п'ятим колонам, збройним інтервенціям і конспірації зорганізованої меншости проти незорганізованої більшости.

Мадярське антикомуністичне повстання в 1956 р. започаткувало новий тип революції, який зродився в клюбі ім. Петефі, організації письменників і поетів. У тій революції розкрилась найслабша сторона створеної за совєтським зразком системи: вражена в центрі, вона відразу ж почала розвалюватись під ударами народу, серед якого годі було тоді відрізнити робітника, селянина, бухгальтера і — письменника.

Мадярське повстання грізною примарою стоїть перед комуністичними володарями. І недарма в тій варварській вакханалії, що її Мао Тсе - тунґ назвав „культурною революцією", розпалювану серед хунвейбінів-червоноґвардійців ненависть скеровується передусім проти письменників, проти інтелектуалістів: всяка нова, свіжа думка, що не виходить з ЦК партії, є „контрреволюційною думкою".

Закуту в соцреалістичні кайдани, совєтську літературу стрясають після смерти Сталіна щораз дужчі підземні удари. Після Єсеніна-Вольпіна, Синявського, Даніеля, Тарзіса, що висилали закордон свої антисовєтські твори, на останньому з'їзді письменників у Москві поширив свій відкритий лист-протест проти цензурних утисків письменник Солженіцин. В тому листі він вимагав скасувати цензуру, яка „гальмує і паралізує літературу... лягає незносимим тягарем на письменників і є пережитком середньовіччя в XX столітті".

При цьому Солженіцин згадував про 600 літераторів, приречених комуністичним режимом на найтяжчі поневіряння по тюрмах і концтаборах. „Вони, — писав автор цього листа, сам колишній сталінський в'язень, — протягом свого життя зазнавали переслідувань у пресі і з ораторських трибун, були жертвами насильства і утисків, але Спілка Письменників не виступила в їх обороні. Навпаки, в особі своїх лідерів вона завжди була в перших рядах обвинувачів..."

Однак, з'їзд письменників-маріонеток, на якому поширювано цей лист, одностайно схвалив запропоновані йому президією . резолюції про те, що совєтська література й надалі має залишатися „найгострішою зброєю в руках партії" і „ніколи не зійде з позицій соцреалізму".

Приглушені підземні удари доносяться з подвійно гнобленої України, де літературу зведено на рівень далеко нижчий, на якому стояла вона в часах Нечуя-Левицького, де партія звела письменника до ролі пропаґандиста поточних політичних гасел, де малограмотні цензори, як учителі в початкових школах дітей, повчають письменників, що і як їм писати на славу совєтського режиму.

Молодих українських літераторів і науковців карають тюрмами і засланням навіть за те, що вимагають... ввести в життя совєтську конституцію з її правами для української мови і культури.

Василь Симоненко, чий голос лунає і ще довго лунатиме в серцях українських патріотів, стояв на „березі чекань", — його побратими вже не хочуть більше чекати. І тільки професійні московські колябоpанти зі Спілки Письменників України ще й ще раз клянуться в своїй вірності Косиґіну - Брежнєву, як клялися вони Хрущову і Сталіну...

Кількома хвилями переходили й знов назрівають заворушення серед польських письменників, які вимагають свободи для літературної творчости. Варшавський уряд в явному і постійному конфлікті навіть з тими письменниками, що ще недавно вважались льояльними. Від малих поступок переходить він у наступ, щоб по якомусь часі знову робити малі поступки.

Навчений гірким досвідом 1956 року, мадярський комуністичний уряд повів супроти своїх письменників царську політику „приручування" матеріяльними благами, і репресій супроти „неслухняних" останнім часом, здається, не стосує. Зрештою, стероризована після здушення революції, мадярська інтеліґенція ще не загоїла своїх ран і вимушена лібералізація режиму не сприяє творенню нового клюбу ім. Петефі.

Як повідомляє західньоевропейська преса, сенсаційним був недавній з'їзд письменників у, здавалося б, найбільш після Болгарії „законнопослушній" Чехо - Словаччині, де, всупереч заборонi президії, відчитано під загальні оплески відкритий лист Солженіцина. Драматичний перебіг цього бурхливого з'їзду закінчився тим, що член Політбюра Їрі Гендріх виголосив погрозливу промову і залишив залю нарад, грюкнувши дверима. „Терпеливість партії,— заявив він перед своїм виходом, — вичерпується! Перестерігаю вас, що віднині інтелектуалісти в цій країні перестають користуватися пільгами і державною опікою".

На тому з'їзді в присутності Їрі Гендріха, другої після Новотного особи, письменник Васулік, раз-у-раз перериваний партійними активістами, виголосив промову, яку закінчив такими словами: „Протестую проти цензури, протестую проти втручання партійних наглядачів у справи літератури, протестую проти обмежування свободи творчости, протестую проти ганебних політичних процесів над працівниками пера, протестую проти залізної заслони, що розмежовує наших письменників від письменників Заходу!".

Про поширюваний на московському з'їзді письменників лист Солженіцина і про виступ популярного в Чехо-Словаччині письменника Васуліка комуністична преса не згадала ані однісіньким словом. Але тепер світ уже не той, що був 20 років тому, і вже годі приховувати комуністам від поневолених ними народів такого роду таємниці.

Тож не залишився таємницею і лист молодого поета Вознесенського, що його вислав був він 22 червня до редакції московської „Правди": ненадрукований у тій газеті, цей лист дістався якимись каналами 11 серпня ц. р. на сторінки „Ню Йорк Таймсу".

„Управа Спілки Письменників, — пише Вознесенський, якому відмовили дозволу приїхати з читанням поезій на запрошення нюйоркського Лінкольн - Центру, — не вважає письменників за людей. Брехня, викрутаси, взаємне нацьковування — ось звичайна практика цієї організації... Я — радянський письменник, жива людина, а не маріонетка, яку смикають за шнурок... Ідеться не лише про мене особисто, але й про літературу, її честь і престиж у зовнішньому світі. Як довго ми будемо валятися в багні? Мені соромно, що я є членом Спілки, до якої належать ці особи", — очевидно, члени її управи.

2-го липня в Таґанському театрі в Москві Вознесенський прочитав для студентської молоді свою поему, в якій повстає проти цензури, що „робить всі газети однаковими", проти „брехні, брехні й брехні", що просякає все підсовєтське життя, і гостро висміває „так звану інтеліґенцію, яка читає Герцена, а тим часом наставляє власну спину під удари нагаєм"...

У своєму „Щоденнику" покійний Василь Симоненко ще в 1962 році писав про хамелеонів і лицемірів, які „намагаються перетворити марксизм у релігію, в прокрустове ложе для науки, мистецтва і любови", картав тих „писарчуків, що за наперед заготовленими схемами обсмоктують десятокдругий так званих вічних тем", обурювався проти „дмитерків, які живуть не для літератури, а з літератури", проти „флюґерів", „лакеїв" і „твердолобих обивателів від революції, які бояться Тараса Шевченка".

Духовий бунт письменників і поетів — ще в формі таких листів, промов, „захалявних" поезій, повістей і щоденників, які переходять з рук до рук у комуністичних країнах, а потім появляються на Заході — цей духовий бунт ще зріє, набирається сил, щоб уже в недалекій майбутності вибухнути з усією енерґією, нагромадженою довгими роками серед народів із запечатаними устами.

Анатоль Вовк

UNITED STATES OF AMERICA ПО-УКРАЇНСЬКОМУ

(5)

Зрештою, подібне правило ми вже здавна стосуємо, коли говоримо, напр., про губернії в давній Росії та про воєвідства і повіти у Польщі.

Треба відмітити, що пропозиція перекладати слово States в USA як „стейти" не означає, що англійське слово "state" завжди треба так перекладати. Коли воно безсумнівно означає державу, як у назвах "Organization of American States"(що є об'єднанням держав західньої півкулі) чи „Secretary of State", так воно і перекладається. Але вислів "states of Switzerland" треба перекладати як — кантони Швайцарії.

Усе вище сказане є арґументом за те, щоб "States" в USA передавати як „стейти". З другого боку, дискусія та відповіді на анкету доповнюють цю пропозицію арґументами, чому не можемо в тому випадку вжити перекладу „держави". Вони такі:

Логіка вимагає, щоб ми для частини якогось об'єкту не вживали тієї самої назви, що й для цілого об'єкту. Не можемо говорити про „державу USA" і „державу Невада", коли Невада є частиною USA. В німецькій мові існує розрізнення: USA є Bundesstaat, а Невада — Gliedstaat, чи просто Staat. Аналогічні українські терміни — „союзна (федеральна) держава" і „держава-член" дуже невигідні для практичного вжитку.

Так само нелогічним і непослідовним було б вживати, як дехто пропонує, слово „держави" у перекладі USA, але „стейти" для поодиноких членів USA.

Прихильники перекладу „держави" арґументують, що в англійській мові нема розрізнення в назві між державою-федерацією і державою-членом федерації. Це правда, але це ніяк не доказує, що ми мусимо переймати недоліки інших мов у свою власну. Щоб уникнути непорозумінь внаслідок цього нерозрізнювання, американці вдаються до особливої мовної практики. Слово "state" вживають вони для членів USA і також тоді, коли йдеться загально про державу, будь-яку державу. Приклади: Organization of American States, Secretary of State, State Department, далі state medicine, state church, stateless, statesman. (Усі ці терміни треба перекладати українським „держава" і похідними). Коли ж мова йде специфічно про їх власну державу, USA, американці вживають термінів Union або Federation і похідні, напр., state of the Union address.

Таке розрізнення дає такі мовні пари:

Ціле USA Federal Government	Член USA State Government
f. tax	s. tax
f. court	s. court
f. prison	s. prison
f. senator	s. senator

і десятки подібних.

Американець не має найменшого сумніву, що йдеться про члена USA, а не про цілу державу, коли говорить про state aid, state guard чи states' rights. Коли б ми у поданих прикладах перекладали "state" як державний мали б повну двозначність.

Слово „стейт", як нове запозичення, не подобається двом учасникам анкети, хоч воно схвалене 39-ма іншими учасниками. За нього висловились вісім філологів членів НТШ і УВАН. Факт, що це чуже слово, не може бути арґументом проти його засвоєння. Чужомовних слів у кожній культурній мові є десятки тисяч. В українській мові згаданий „Словник чужомовних слів" І. Бойкова і ін. має понад 25 тисяч гасел, а недавно виданий такий же словник А. Орла багато більше.

Видвигнено застереження, що нібито написання „стейт" порушує норми лексики і правопису української мови, бо в правописі чужих слів ми тільки транслітеруємо, а не траскрибуємо (тобто йдемо за написанням, а не за вимовою слова). Таке твердження не обґрунтоване. Коли б дійсно так було, ми писали б „Шакеспеаре", а не Шекспір. Як новіший приклад подамо слово із спортової термінології. Англійське слово time однаково як в „українізаційних" словниках (наведений словник І. Бойкова), еміґраційних (наведений словник А. Орла), так і в совєтських словниках (Укр.-Рос. Словник, том VI, Київ, 1963) передається як „тайм", а не „тім" чи „тіме".

Америка чи Північна Америка

Врешті приходимо до обговорення третьої частини назви USA — of America. Тут мусимо вирішити, чи треба нам в назві підкреслювати факт, що USA знаходиться в Північній Америці, чи ні. Наші науковці 20-их років вважали, що треба. У тогочасних словниках Голоскевича та Бойкова подибуємо назву „Північно-Американські Сполучені Штати (ПАСШ)". Це оправдане, коли візьмемо до уваги, що згідно з вищезгаданим визначенням цього слова „штати" є також в Центральній Америці (Мехіко) та в Південній Америці (Бразилія та ін.). Деякі наші еміґраційні видавництва і досі вживають прикметника „північний" у перекладі USA, але НТШ і УВАН його не вживають. Із 68-ох учасників анкети тільки 4 висловились за вжиток цього прикметника у назві.

Треба підкреслити, що коли прийняти вище обговорене загальне правило щодо називання федеральних держав, потреба уточнювати назву USA прикметником „північний" відпадає, бо „стейти" є тільки в Північній Америці.

Нарешті зупинимося ще над одною пропозицією щодо перекладу. Два учасники анкети пропонують віддавати цілу назву USA як „Америка" або „Північна Америка". Арґументом тут є те, що

(Закінчення на ст. 3-ій)

БЕЗРОБІТТЯ В СССР

У совєтській термінології з'явилось нове означення: „Тимчасово непрацююче населення". За цим довгим терміном приховується коротке і виразне слово: безробіття.

Як і в більшості країн світу, в СССР зростає кількість населення. Одночасно амортизуються і ліквідуються старі фабрики та фабрички по менших містах, які сяк - так „чахкали" 50 років і тепер стали нерентабельними. Совєтська влада зліквідувала сотні тисяч приватних майстерень по містах і містечках, і забороняє їх творити, отже позбавляє праці сотні тисяч людей. Запроваджувана економічна реформа має на меті звільнити якомога більше робітників з підприємств, зате витиснути якомога більше з тих, які залишаються на праці. Ці та багато інших причин довели до того, що на 50-му році існування совєтської влади виникла проблема безробіття. Люди втікають із сіл, з колгоспної панщини, і цим збільшують лави „тимчасово непрацюючого населення". Люди втікають леґально й нелеґально з цілинних земель, з Азії, з Сибіру — назад, в европейську частину новочасної російської імперії, і також збільшують армію безробітних.

На початку цього року, за вказівкою Москви, в республіках створено так зв. державні комітети для використання трудових ресурсів. Створено їх при „урядах" республік, тобто вони є фактично міністерствами у справах безробітних. В УССР „міністром для безробітних" став Денисенко, який у „Робітничій Газеті" заявив: „Наш Комітет та його органи на місцях займатимуться справою трудовлаштування тимчасово непрацюючого населення". Далі він пояснив: „Новоутворені органи для використання трудових ресурсів надалі провадитимуть організований набір робітників на підприємства і будови країни, розташовані в Донбасі і Придніпров'ї, в Казахстанській РСР та в північних і східніх районах Російської Федерації. Передбачено вести також плянове переселення людей для роботи в колгоспах і радгоспах у районах зрошуваного землеробства південних областей УРСР, цілинних земель Казахської РСР та Далекого Сходу"...

Щоб розвантажити ринок праці і одночасно русифікувати українців, „міністерство уряду УССР" розпочало пляново вербувати й висилати українських робітників, студентську молодь, колгоспників у ті райони, де ніхто не хоче працювати через кліматичні умови та нестачу найбільш елементарних речей.

Про наростаючі труднощі з підшуканням праці в Україні свідчить і „Молодь України" з 1-го серпня. Під бадьорим заголовком „В добру путь!" розповідається про випускників середніх шкіл. Яка їхня доля? Газета пише: „Зрозуміло, що всі випускники шкіл намагати-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Михайло Данилюк

ПОВСТАНСЬКИЙ ЗАПИСНИК

(34)

Окремий зв'язковий пішов до Вихора з повідомленням, що Блакитний буде за три дні. Приготовити чоту знов у рейд.

Почалося... Щасти Боже!

ІДЕ ЗИМА

21 листопада 1942.

Довший час нема вістки від Білого, та й взагалі з области. Троян денервується, що „не присилають матеріялів" і треба самому тут „творити", Лисий нарікає, що для його ветеранів нема нічого від вищих військових кіл. Блакитний має наказів „по вуха", але турбується, що нема вістки від часу, як дубенська сітка зробила свій перший випад.

Відбулася зустріч Блакитного з Андрієм Ле, а кілька днів тому з Круком. Услід за ним Троян зустрічався вже три рази з Андрієм і, разом із Шкляром — двічі з Ільком Те. Крутять головами, що дуже багато непорозумінь, але якось говорять.

Уночі з 2-го на 3-го листопада дубенська сітка зробила бойовий випад на шляху Дубно-Верба і дістала бойове хрищення. Ворон повідомив, що „порох пахне гарно". Хвалився Блакитному, що „змололи три німецькі вантажні авта, але німців було лише декілька". Ворон знову просить амуніції. Вислали йому десять тисяч набоїв і десять скриньок ґранат. Ворон обіцяв прислати кілька автоматів.

На обріях починає показуватись Лев Яськевич із сітки Андрія і Крука. Вже пару разів зустрічався з Миколою. Микола каже, що йому не вірить...

Тамара, що працює на німецькому комутаторі, робить щораз більші прислуги. Майже всі телефонічні розмови підслухує і передає. Від себе посилає Надю і Любу як зв'язкових, щоб самій не часто появлятись із сторонніми людьми. Сьогодні передала, що ґебітскомісар мав розмову з Луцьком про партизанські рухи. З генерального комісаріяту питали ще раз, чи справді це вже українські партизани, а чи може таки червоні. Ґебітскомісар Міллер запевняв, що українські, але не знає, котрої групи. З Луцька його добре вилаяли, що не вміє контролювати ситуації...

У команді випитували сьогодні один одного в боєвій і організаційній сітці про те, хто це саме послав Міллерові погрозливого листа з Вишневця. Ніхто нічого не знав. Прийшов Шкляр і нарешті стало ясним, що лист послав хтось із групи Крука. Написав, щоб Міллер не показувався у Вишневець, бо інакше його втоплять у Горині. Тамара оповідала, що Міллер „дурів на телефоні в розмові з поштовим керівником" за те, що йому цього листа доручили.

Усі чекають на новинки з области. Треба якось готуватись до зими.

***

15 грудня 1942.

Був лист від Білого. Він застряг на Дубенщині знову. Десь їздив на Володимирщину, щось там монтував, але повернувся. Хоче, звичайно, звіту... Василь їхав у Вербу, і Блакитний послав ним відомості.

До цього часу, звітував Блакитний, на Крем'янеччині відбуто десять додаткових вишколів по тижневі кожний. Тепер є п'ять летючих загонів, загальною кількістю сто двадцять хлопців. Решта сидить по селах, по боївках. Проведено разом дванадцять рейдів, з них десять із сутичками. Проведено з десяток рейдів різних груп боївок при повному бойовому виряді, але лише для вправи. Зібрано ще півсотні рушниць і кілька автоматів. Надибали склад набоїв, щось біля мільйона, що їх закопали червоні, відступаючи з Крем'янця. Ще не розкопали, бо земля замерзла. Заготовлено значну кількість харчів, в основному товщів, по чотирьох районах. Усе заховали у випалених ямах.

Хлопці навчилися ховати харчі від старого повстанця, що був свого часу в Холодному Ярі. Оце викопують яму в глиняному ґрунті, дають їй висохнути, а потім накладають туди сухого дерева і кілька днів палять. Яма за цей час так обпалюється і твердне, що виходить, як цементована. Туди й складають харчі. Деякі хоронять їх у землянках із системою дірок та проходів для повітря. Недаремно казав Вітька, що наш дядько з воза годинника зробить...

Граб і Чорний повідомили, що Крук пустив перший свій загін у рейд біля Дедеркал. Значить, і там почали...

Блакитний через вишневецький пункт зв'язку послав записку, що хоче зустрітися з Круком.

***

25 грудня 1942.

Німці святкують своє Різдво. Це якраз добрий час для руханки зв'язковим. Вони йшли у всі сторони і приходили з усіх сторін. Серед них прийшов один, але не зв'язковий. Прибув сам Котька з Дубенщини і приніс вістки від Білого. Тут же були й доручення відносно зими. Хоч, щоправда, уже майже половина зими минула...

Доручення коротке і ясне: взимку стримувати більші рейди і випади, радше вести посилену підготову на весну. Ціль: дещо приспати німців і вдарити навесні повною силою. Так, „щоб дрантя полетіло", писав у дописці до офіційного доручення.

Маямі, Фла.

ОСВЯЧЕННЯ ПЛОЩІ ПІД БУДОВУ НОВОГО ХРАМУ БОЖОГО

В цьому курортному місці українська колонія помітно зростає. Складається вона у більшій частині з виходців Галицької Волости, але по останній війні поповнилася вона поважним числом українців із східніх земель. Українці з західніх областей мають свою гарну церкву, католицьку, українці ж зо східніх областей спромоглися 14 січня 1958 року закупити в центральному осередку три гарні площі з забудованнями і започаткували Українську Православну Громаду, в котрій розпочалася жвава церковно-народна діяльність. Патроном для себе ця громада обібрала ославленого по всій Україні і по цілому світі святого отця Миколая Чудотворця, котрого гарно змалювали у своїх творах наші українські поети і письменники, а між ними і великий син Галицької Волости Іван Франко.

Ця церковна посілість уявляє з себе прекрасний сад, обсаджений високими пальмами, підтропічними овочевими деревами та декоративними кущами. Дві площі цього саду є місцем постою авт для тих, що приїжджають сюди помолитися; третя площа призначена для житлових і господарчих забудовань. Тут міститься невеличка капличка, резиденція отця пароха. З обширного ґаражу, котрим користувався попередній власник, утворено парафіяльну залю з кухнею, а перед кількома роками, парафіяни власними силами поставили додатковий будинок для інветару.

Весь тягар утримування цієї церковної посілости спочивав лише на кільканадцятьох родинах, які заснували цю громаду. Невеличка своєю чисельністю громада не побоялася взяти на свої плечі до сплати аж два „морґеджі".

На річних загальних зборах громади 20 листопада 1966 р. рішено приступати до будови церкви. Розпочато збірку на „будівельний фонд", яка увінчалася гарним успіхом. Вияснилося, що майже всі основоположники громади є членами Українського Народного Союзу; за їхньою ініціятивою громада звернулася до Головної Управи з проханням про позику на будову нової церкви. Прохання узгляднено, і головний скарбник п. І. Кокольський оформив її, а громада приступила до здійснення своєї мрії.

30 липня ц. р., по відправі Служби Божої відбулося освячення площі під будову церкви, та переведено зрушення ґрунту. Разом з нашим довголітнім парохом о. ігуменом Святославом Маґалясом, участь у освяченню приймав також і парох найбільшої місцевої грецької православної церкви св. Софії Всеч. о. Демостен Мекрас. Запрошеними були і посадник міста Маямі Роберт Кінґ-Гай, маршал окружного суду С. Вайсгерт, окружний суддя Д. Ітон і адвокат Василь Качараба. З причини неперебаченої урядової конференції того ж дня в Бостоні, Масс., на освячення площі вони прибути не могли і надіслали громаді писемні привіти, котрі прочитано на урочистості. Під час благословення і освячення площі промовляли отці — парох нашої церкви ігумен Святослав Маґаляс і парох св. Софії Д. Мекрас, а після благословення і освячення обидва вони започаткували копання ґрунту під основи нової святині. Це копання продовжили — голова громади п. Володимир Череватюк і контрактор побудови пан Володимир Буґера. По закінченню цієї урочистости на освяченій площі розставлено столи, і присутні засіли до спільного обіду. Обідом заряджувала п. К. Годівська, покликана п. В. Череватюком. На тему свята виголошено ряд промов і зложено пожертви на „Будівельний фонд". в сумі 1 366 долярів готівки, не вчисляючи деклярацій.

Цю нашу церковну подію гарно розреклямувала місцева англійська преса „Маямі Геральд" і „Маямі Нюз", уміщуючи, крім репортажу, також світлину запроєктованої будови і — світлину нашого довголітнього пароха о. ігумена Святослаєа Маґаляса. Греміяльно прибули всі свідомі українські громадяни, як православні так і католики, і всі разом підтримали її своїми щедрими жертвами.

Свято переведено надзвичайно урочисто і радісно. Гарно відправляли священики; чудово співав церковний хор під кермою п. Тараса Годівського; надзвичайно уміло і гарно дякувала пані Юстина Воловник, яка якраз на той час прибула з родиною до Маямі на постійний побут. До успішного переведення цих урочистих свят багато тяжкої праці приклав увесь склад Парафіяльного Уряду на чолі з своїм головою п. В. Череватюком, але чи не найбільше тяжкої праці приклало сестрицтво св. кн. Ольги під проводом довголітньої своєї голови пані Розалії Стек, яке гарно обслужило гостей обідом.

З посвяченням і з благословенням площі започаткується жвава праця над спорудою нової святині. Віримо, що за кілька місяців ми зможемо побачити взірцеву українську святиню в Маямі, побудовану у прекрасному барокковому стилю, над котрою в кресленню поклав багато праці наш невтомний громадський працівник і довголітній член церковного уряду п. Валентин Іскрижицький. Будемо нею не лише любуватися й тішитися, але будемо її ще й урочисто освячувати та в однодумності і в братерській згоді працювати в ній на добро цього краю і благо нашого українського народу.

Всім особам ,які зложили свої щедрі жертви, всім гостям і добродіям, а з осібна — Українському Народному Союзові за виказану ним добру волю і довір'я до нашої богобойної громади української, висловлюємо наше сердечне і велике українське Спасибі!

Михайло Осадчук
рекордовий секретар Парафіяльного Уряду.

UNITED STATES OF AMERICA ПО-УКРАЇНСЬКОМУ

(Продовження зі стор. 2-ої)

роблять це самі американці і що такий переклад загально вживаний у нашій розмовній і навіть письмовій мові. Проти цієї пропозиції є, одначе, поважні контраргументи:

(1) Назва „Америка" в українській мові має значення частини світу, що складається з двох материків Північної і Південної Америки (див. Укр. Рад. Енциклопедія, том I, Київ, 1959). Непослідовно й нелогічно було б вживати тієї самої назви для цілого об'єкту і для його частини. Можемо вжити назви Швайцарія замість офіційного Швайцарська Федерація, назви Арґентина, Бразилія, Мехіко замість їх повних офіційних назов, але у випадку Америки це річ небажана, бо веде до двозначности. Ті наші організації, що мають у своїй назві слова „Північна Америка", вказують, чи повинні вказувати на те, що охоплюють вони USA і Канаду.

(2) Вжиток America як еквівалент до USA питомий тільки американцям. Для англійців Америка є "New World" — континент західньої півкулі (див.: Oxford Illustr. Dictionary 1962). Це саме значення слова і в німецькій мові.

З цих причин вживання назви Америка замість USA не можна рекомендувати (хібащо в розмовній мові). Коли ми в друкованому слові вживаємо „Америка" як еквіваленту USA, ми не маємо права протестувати проти того, що інші народи вживають (також, мабуть, задля вигоди) назву Росія для всього Совєтського Союзу. А коли ми бачимо в друку Kiev, Russia, то це таки нас болить.

Підсумки і що далі?

Цим закінчимо огляд арґументів у справі перекладу назви USA. Вислід акції УТЦентру в справі усталення української назви можна вважати за задовільний. Наші авторитетні науковці, працівники пера і любителі мови висловили свої погляди на цю справу. Велика більшість із них вважають, що треба впровадити нову спільну назву на місце США і ЗДА. З пропонованих нових назов найбільшу кількість голосів одержала назва З'єднані Стейти Америки (ЗСА). Друге місце зайняла назва Об'єднані Стейти Америки (ОСА). Ці найбільш популярні назви створюють добру підставу для компромісу між ЗДА і США. Дальше слово за громадянством. Тиск громадської думки може і повинен приспішити акцію наших наукових інституцій в цій справі. Коли НТШ і УВАН договоряться і приймуть єдину, спільну назву, за ними, безсумнівно, підуть преса, видавництва і загал громадянства у вільному світі. Нова назва буде обов'язковою для всієї нашої еміґрації до часу, коли на рідних землях українська наука стане знову незалежною і Академія Наук у вільному Києві остаточно вирішить цю справу.

(Кінець)

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до прогресу, а прогрес — це сила

БІГУН АНДРІЙ БОЙЧУК ЗДОБУВ КАНАДІ ЗОЛОТУ МЕДАЛЬ

Вінніпеґ. — На Пан-американських спортивних змаганнях у Канаді перше місце в маратонському бізі, на велику віддаль, здобув українець м. Ошави в провінції Онтаріо, Андрій Бойчук. Він — єдиний із канадійських бігунів здобув золоту медалю.

Ділимося сумною вісткою з Рідними та Знайомими, що у вівторок, 15-го серпня 1967 року відійшов у Вічність на 52-му році життя наш Найдорожчий МУЖ І БРАТ

бл. п.

МИКОЛА КОРОЛЬ

ПАНАХИДА буде відправлена в четвер, 17-го серпня ц. р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Glendale Funeral Home, при Myrtle & Cooper Ave., Brooklyn, N.Y.

ПОХОРОН відбудеться в п'ятницю, 18-го серпня 1967 р. о год. 10-ій рано з похоронного заведення до церкви св. Духа в Брукліні, а опісля на цвинтар Cypress Hills.

Горем прибиті:
ТЕРЕСА — дружина
і два брати в Европі

Повідомляємо Родину, Приятелів та Знайомих, що в першу, болючу річницю смерти

бл. п.

СТЕФАНІЇ ЖУК

нашої Найдорожчої Дружини, мами, бабці та Прабабці відправляться

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

22-го СЕРПНЯ, о год. 8-ій рано в церкві св. ВОЛОДИМИРА в ҐЛЕН СПЕЙ
28-го СЕРПНЯ, о год. 9-ій рано в церкві ХРИСТА ЦАРЯ у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, Па.
23-го СЕРПНЯ, о год. 8-ій рано в церкві ЧЕСНОГО ХРЕСТА в АСТОРІЇ, Н.Й.

РОДИНА

З НОВИХ ВИДАНЬ

Цінна праця для відзначення 150-річчя українського вкладу в розбудову Канади

(З приводу появи книжки д-ра М. Гуцуляка про Петра Полетику: „Українець — співтворець кордонів Канади й Аляски")

Праця д-ра М. Гуцуляка важлива з двох причин. Поперше, вона пригадує забуття одного з визначних державних мужів початку 19-го сторіччя, що їх видала козацька Україна. Подруге, вона з'ясовує ролю Петра Івановича Полетики в міжнародній дипломатичній акції, що у висліді довела до заключення двох білятеральних міжнародних договорів — одного в 1824-му році між Росією і З'єднаними Державами Америки, й другого в 1825-ому році між Росією й Великою Британією. Обидва договори торкалися міжнародно - правного статуту території, що тепер відома під назвою „Британської Колюмбії" — від 1871 р. однією з провінцій Канадійської Федеративної Домінії та Юкону.

Праця д-ра Гуцуляка синтетизує вперше в українській мові матеріяли, що відносяться до Полетики у зв'язку зі згаданими міжнародними договорами. Є це українські переклади текстів договорів, ексцерпти із листування й уривки із спогадів самого Полетики. Автор наводить ці матеріяли в аспекті їхнього відношення до особи Полетики та його діяльности в рр. 1818 - 1825.

В дотеперішній українській літературі про Полетику праця д-ра Гуцуляка — важливий синтетизуючий крок уперед. Вона служитиме за точку виходу для дальших дослідів в цьому напрямку, зокрема ж про характер і ідейно - політичну сильветку Полетики, що носить на собі всі познаки модерного макіявелізму...

А для земляків в Канаді й Америці сущих ця праця має велике значення як свідоцтво українського зусилля й української індивідуальної дії „на вершинах", тобто в найвищих сферах міжнародного політичного життя, ще далеко перед прибуттям українських поселенців на північно-американський континент для масового поселення „на низах" соціяльної драбини. Це зокрема важливе для українців у Канаді раз з уваги на сторіччя Канадійської Держави в 1967 році, а теж і з уваги на те, що український вклад у розбудову Канади сягає дальше в глиб минулого як 1891-го року.

Яр. Рудницький

Розпочався вишкільний табір на Оселі СУМА в Еленвілл, Н. Й.

Беручи до уваги велику потребу нових кваліфікованих сил до виховної праці, Головна Управа СУМА влаштувала цього року один на цілий терен Вишкільний Табір Впорядників і Виховників, в якому бере також участь певна кількість Юнацтва СУМ із Канади.

Табір відбувається на Оселі СУМА в Еленвілл, Н. И., від 13 серпня до 1 вересня 1967 р., тобто повних три тижні. Учасники табору рівночасно залишаються на Здвиг СУМА, який відбудеться від 2-го до 4-го вересня.

Табір провадиться в трьох окремих групах, а саме: група кандидатів на Впорядників 1-го ступеня, група кандидатів на Впорядників 2-го ступеня і група кандидатів на Виховників 1-го ступеня. Названі групи проходять вишкіл за окремою програмою.

Кандидатами на Впорядників 1-го ступеня є старші юначки і юнаки, які закінчили 15 років життя, мають зложений 3-ий іспит Молодшого юнацтва, добре володіють українською мовою в слові і письмі, є взірцевими і здисциплінованими членами Юнацтва та мають природні дані і охоту стати в майбутньому Виховниками Юнацтва СУМА.

Кандидатами на впорядників 2-го ступеня є старші юначки і юнаки, які мають закінчених 16 років життя, мають відбутий один вишкільний табір або курс для Впорядників 1-го ступеня, вже мають звання Впорядника 1-го ступеня та певний досвід у веденні допоміжної виховної праці з Роєм Молодшого Юнацтва СУМА під наглядом старшого Виховника.

Кандидатами на Виховників 1-го ступеня є юнаки і юначки, які мають закінчених 17 років життя, мають або курс для Впорядників 2-го ступенния, вже мають звання Впорядника 2-го ступення та досвід у веденні виховної праці самостійно з Роєм чи Старшого Юнацтва СУМА.

На команданта цьогорічного Табору покликано п. Євгена Курила, на заступника д. Ананія Никончука. Інструкторами є наступні особи: д-р М. Кушнір — головний виховник, рд. Д. Чайковський, проф. З. Саган, проф. М .Богатюк, проф. Лев .Шанковський, проф. С. Демчишин, проф. О. Лужницький, о. проф. Л. Гузар, п. М. Черешньовський, п-ні С. О. Бура, пані І. Кононів, д-р Петро Мірчук, проф. М. Чировський, мгр. Д. Богатюк та інші.

Крім навчання, провадиться також підготовка вільноручних вправ, що їх провадитиме проф. Е. Орищин, для виступу в часі цьогорічного Здвигу. До виведення вільноручних вправ буде влучене також все старше юнацтво, яке прибуде на Оселю в п'ятницю 1-го вересня ц. р.

А. Б.

БЕЗРОБІТТЯ В СССР

(Закінчення зі стор. 2-ої)

муться або продовжити навчання, або влаштуватися на роботу. Їм допоможуть спеціяльні комісії для трудовлаштування, створені в областях України".

В тому ж числі розповідається про механізацію тваринництва в колгоспах: „Ще до недавнього часу кадри тваринництва були гострою і актуальною проблемою. Що виходило? Молодь неохоче йде працювати на ферми, бо важко. А важко тому, що низький рівень механізації. Впроваджувати ж механізацію могли молоді, грамотні люди, справжні поборники нового. Сьогодні картина змінилася. З механізацією ферм, з початком переходу на двозмінку, з поліпшенням праці і побуту в тваринництво йде нове поповнення".

Самозрозуміло, що із збільшенням механізації стали непотрібними на одній фармі десятки людей, які готували їжу худобі, носили її у відрах і т. д. Якщо їм вдасться, вони втікають до міст, і тому, наприклад, у Києві й Харкові не можуть жити вже навіть ті, що мають пашпорт, але не мають на те спеціяльного дозволу.

Зрозуміла річ, совєтська статистика нічого й ніде не згадує про кількість безробітних. Однак, мовчанка не ліквідує проблеми, однієї з багатьох проблем, з якими підходить червона московська імперія до свого півстолітнього ювілею. **(К)**

● **Пасажирський поїзд у Данії** вдарив з-позаду в інший пасажирський поїзд, який зупинився був на шляху внаслідку невеличкої пожежі у багажному вагоні. Було 14 вбитих і 29 ранених. Між раненими були й двоє американців. Катастрофа сталася недалеко міста Одензе і зробила глибоке враження в цілій Данії.

З життя УВАН у Канаді

Вінніпег. — На зібранні УВАН 23-го червня голова УВАН подав звідомлення з наукових конференцій, що відбулися на сході Канади в червні, в яких УВАН взяла участь, виставляючи свої видання. 6 - 8 червня проф. Яр. Рудницький був у Монктоні, де в місцевому університеті відбувалася Міжнародна Конвенція ЮНЕСКО в справах двомовности в різних країнах світу. В днях 9 - 11 червня він взяв участь у Другій Всеканадській Конференції Слов'ян в Оттавському університеті, виголошуючи доповідь про українську науку в Канаді й беручи участь у дискусіях. Опісля він дав доповідь на річному з'їзді Канадійської Асоціяції Славістів, як теж на установчому зібранні Канадійського Інституту Назвознавства в Карлтоновому університеті в Оттаві (17-го червня). Як представник УВАН і Української Наукової Ради він взяв участь в офіційному відкритті Національної Бібліотеки Канади в Оттаві 20-го червня та був на річній конвенції Канадійської Асоціяції Бібліотекарів, що відбулася в Шато Льоріє 18 - 23-го червня. З винятком конференції ЮНЕСКО на всіх інших з'їздах була помітна участь українців, включно з відкриттям Національної Мібліотеки в Оттаві, де було кілька українських учасників.

У СЕЛІ ЗАНЬКИ ВІДКРИТО МУЗЕЙ МАРІЇ ЗАНЬКОВЕЦЬКОЇ

У селі Заньки, Ніжинського району на початку серпня було відкрито Музей великої української акторки Марії Заньковецької. „Радянська Україна" з 8 серпня повідомила, що „у кількох кімнатах численні експонати розповідають про діяльність видатного майстра української сцени". У вістці не згадано, де приміщені ті „кілька кімнат" для геніяльної артистки. „Літературна Україна" з 8 серпня повідомила, що музей розташований „у старому будинку в центрі села Заньки".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 19-го СЕРПНЯ 1967 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Звичайні місячні збори Б-ва св. Юрія — 239 Відд. від год. 3:30 до 4:30 в домі Укр. Амер. Горожан при 847 N. Franklin. — Д-р В. Галан, предс., М. Ковальчук, секр.

ТАРЗАН, Ч. 5855. Змаг із потворою!

— Біжіть по рятунковий човен! — кричав, Тарзан. — А я спробую відвернути його увагу!

Тепер Тарзан швидко вхопив велику каменюку...

І всією силою вдарив ричачу потвору межи очі!